

Sidste søndag efter helligtrekonger 2024

Salmer: 741, 232, 601, 62, 569

Kom, Herre Jesus, Amen.

Es 2, 2-5, Kol 1, 25d-28, Joh 12, 23-33

Vi er i dag vidner til udråbelsen af en konge, kongernes konge, vel at mærke. Jesu sjæl er oprør, hører vi, for han ved, at timen er nær, hvor han skal herliggøres, og det på en ganske ubehagelig måde. Han ved dog også, at han hverken kan eller vil flygte fra sin skæbne, for hvis ikke han dør, kan hans faders vilje ikke ske. Jesus anvender et billede fra naturen; Gud har skabt hvedekornet på en måde, så det må lægges i jorden og dø for at kunne bære fold til gavn og glæde for mange. Det samme gælder Jesus selv. Og Faderen støtter sin søn ved at svare på hans bøn om at herliggøre hans navn: *»Jeg har herliggjort det, og jeg vil atter herliggøre det.«* Vi har med Johannesevangeliet at gøre, hvor det hele tiden understreges, at vi i Jesus ser vor fader i himlen,

altså **er** han allerede blevet åbenbaret og herliggjort i Jesus Kristus, og han vil gøre det igen, på korset vel at mærke. Kristendommen står og falder altså med denne ene person, i hvem vi ser Gud.

Det er vi nødt til at tro på, og dér deler menneskene sig nu som dengang det skete, hvor nogle syntes, de kun hørte en torden fra skyen, medens andre hørte en engel tale, da Guds røst lød. Men uanset om man er troende eller ikke, så er Jesus Kristus det eneste menneske i hele menneskehedens historie, som man kan kalde aboslut troværdig. Ingen kan frembringe én eneste historie om ham, hvor han ikke gjorde, hvad han havde sagt, han ville gøre, så hvorfor skulle vi så ikke tro på, at han ved sin lidelse og død bragte os evigt liv, at han derved blev den eneste mulighed for os at bære frugt i en verden, der er dømt, fordi dens børn hylder dens fyrste, løgnens fader?

Dét er vigtigt at holde sig for øje i disse dage, hvor vi har fået en ny konge, og hvor der bl.a. har været sået

tvivl om hans forhold til Gud og kirken, en tvivl han desværre selv indtil fornylig ikke har været uden skyld i kunne trives. Nu har han - Gud ske lov - klart tilkendegivet, at han tror på Gud, og så kan man jo spørge, hvorfor det er så vigtigt? Det er det, fordi han som konge netop skal stå til ansvar for sin gerning overfor Gud og ikke overfor en folkedomstol, som vi siden påskekrisen i 1920 har haft for vane at stille kongehuset overfor. Den historie vil jeg dvæle lidt ved, for dom er dette evangeliums afgørende tema.

Da Christian X, kongens oldefar, afskedigede regeringen Zahle, havde han ikke alene grundloven på sin side, han stod også vagt om folkestyret: Christian X mente, at Zahle med et meget snævert flertal førte en politik ang. Flensborgs mulige hjemvenden til Danmark, som ikke var i overensstemmelse med folkets. Derfor forlangte han nyvalg, hvilket Zahle nægtede. Da afsatte kongen regeringen og indsatte en midlertidig, indtil der kunne holdes nyvalg. Da valget kom, blev resultatet en

syngende lussing til den politik, Zahle havde ført.

Kongen havde altså haft fingeren på pulsen, og med sin afsættelse af regeringen havde han ikke gjort noget, som grundloven ikke gav ham ret til. Det var dog kongens fjender, som skrev historien, og derfor blev han sat i et lidet flatterende lys som kupmager. Men han havde faktisk bare forlangt et nyvalg, han havde ønsket at styrke folkestyret. I stedet talte gadens parlament, folkedomstolen, og det er min private opfattelse, at den knækkede kongen.

Når jeg holder dette lille historiske foredrag, skyldes det den tale, der blev holdt dagen efter tronskiftet for både den afgåede og nys udråbte monark, hvor myten blev genfremsat og samtidig mere end antydte, at Stauning havde kunnet afsætte kongen, hvis det havde passet ham, men at han valgte at finde en modus vivendi med kongen, fordi han så vidste, hvor han havde ham, at han f.eks. ikke gik hen og blev venstremand. Det var selvfølgelig muntert sagt, både af Stauning og hans

efterfølger, som holdt talen, men det var også en slet skjult trussel, der faldt ovenpå en ganske særegen fortolkning af monarkiets opgave og plads i en moderne tid; i den udlægning er kongehuset her på Staunings nåde, kan man sige, og det står og falder derfor med de personer, der bærer det kongelige ansvar, fordi vi i dem *»genkender, hvem vi er og gerne vil være. Den bedste udgave af os selv.«* Kongehuset skal altså være en lækker udgave af os selv, og jeg frygter, at folkedybet nikker ja til denne forståelse, men det er netop dét, vi som folk skal vare os for. For vi ved, at der aldrig er langt fra jubelråb til et taktfast krav om korsfæstelse i den verden, hvis fyrste vi hver søndag forsager.

Hvordan undgår vi da en folkedomstol? Det gør vi ved at besinde os på den på den skæbne, Danmark og kongehuset deler, en skæbne, der er groet ud af historien; vore forfædre er blevet regeret af kongens forfædre. Det betyder helt tydeligt noget for kongefamilien, men det har faktisk også givet os en stor

indsigt i kongernes personligheder, deres storhed og fald, som jeg betragter som en rig åndelig arv. Vi arver med kongehuset en menneskelig indsigt og erfaring, og det har endvidere givet os et klart billede af både den gode og dårlige regent; er det én, der elsker Danmark, eller sælger han bare ud af det? Elsker han danskerne som sit folk, eller er de bare for livegne at regne? Vi haft regenter af alle slags, og historien har vist, at danskerne kan bære over med rigtig meget, hvis de fornemmer, at kærligheden til land og folk er uomtvistelig hos regenten. Begynder vi at hundse rundt med kongehuset efter behag, fordi de skal leve op til tidens krav, om vi til stadighed synes, vi kan se den bedste udgave af os selv i de kongelige, gør vi os til dommer over dem, så rykkes balancen. Der vendes m.a.o. op og ned på forholdet, og kongefamilien bliver fanger i et gyldent bur, i stedet for at være de første og største blandt ligemænd, hvor paradoksalt det end kan lyde. Regenten bør – med mindre han eller hun gør noget decideret kriminelt – kun have én dommer,

nemlig Gud, som Danmarks monarker fra kong Haralds tid har stået til ansvar for. Deres magt, deres herlighed og pragt, vidste de, skyldte de den herliggjorte konge på korset. Han var og er deres dommer, ligesom han var og er vor dommer, og den arbejdsfordeling mellem Gud og mennesker skal vi ikke rokke ved. For hvis Guds dom er barren for både os og kongen, så ved vi også, hvornår både han og vi gør vort arbejde ordentligt, og hvornår han og vi **ikke** gør. Det ligger der en enorm frihed i, og jeg håber og tror, at det er fornemmelsen af netop den kristne frihed, hvor man alene er bundet til Guds ord og befaling, der har gjort, at kongen ikke flygtede fra sin skæbne, selv om han havde lyst til det, men tog den på sig. I hvert fald har han forstået, at når man søger Gud, så sendes man straks ud til sin næste: *»Vi lever i en tidsalder, hvor det er meget mig, mig, mig og ego mig her og ego mig dér. Man skal jo helst nå at realisere sig selv i alle mulige retninger, inden man bliver 40, og i mange vestlige samfund er det vigtigste spørgsmål: »Hvad kan I gøre for mig?« Alt for sjældent er det den*

anden vej rundt: »Hvad kan jeg gøre for jer?«« Sådan har kongen udtalt sig i samtalebogen, som netop er udkommet, og det kunne være hans måde at forstå talen om hvedekornet på; man er nødt til at ofre noget selv, for at ens gerning kan bære frugt, og hvis man elsker sit liv for meget, hvis man kun går op i at realisere sig selv, så mister man det. Hver søndag og mange dage indimellem beder jeg for kongehuset. I dag vil jeg også bede for, at vi, kongens folk, i den kommende tid må forstå, at for at være, hvor Gud er, må man tjene ham, og det gør man ved at tjene sin næste. Det gælder høj som lav. Så er vi nemlig herligt fri for at vurdere, om kongen nu er den bedste udgave af os selv, for da har vi intet at lade hinanden høre, men må overlade dommen til ham, der ved sin lidelse og død blev ophøjet fra jorden for at drage alle til sig, for at vi kan blive fuldkomne i Kristus, vor konge.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og
Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig
Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.
Amen